

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Obo/6/2015
Identifikačné číslo spisu:	1012200022
Dátum vydania rozhodnutia:	31.03.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Prieceľová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:1012200022.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Prieceľovej a členiek senátu JUDr. Viery Pepelovej a JUDr. D. Mederovej, v právnej veci žalobcu: Rímskokatolícka cirkev, Farnosť Kolárovo, so sídlom Kostolné nám. 17, Kolárovo, IČO: 34 013 890, zast. advokátom JUDr. Ondrejom Tóthom, so sídlom Dunajské nábrežie 14, P. O. BOX 22, Komárno, IČO: 36 103 462, proti žalovanému: JUDr. Ivan Pádej, so sídlom Križna 336/3, Považská Bystrica, správca konkurznej podstaty úpadcu Jednota spotrebné družstvo, Komárno v likvidácii, so sídlom Petöfiho 7, Komárno, IČO: 00 168 858, o vylúčenie majetku z konkurznej podstaty, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 2Cbi/I/2012-91 z 25. novembra 2014, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 2Cbi/I/2012-91 z 25. novembra 2014 p o t v r d z u j e .

Žalovanému náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

Krajský súd v Bratislave ako súd prvého stupňa rozsudkom č. k. 2Cbi/I/2012-91 zo dňa 25. 11. 2014, žalobu žalobcu zo dňa 04. 01. 2012, podanú dňa 05. 01. 2012, zamietol, súčasne uložil žalobcovi zaplatiť žalovanému na jeho účet vedený vo Y., náhradu trov konania v sume 199,64 eur, do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Rozhodol tak po tom, ako Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací uznesením sp. zn. 4Obo/53/2013 zo dňa 31. 07. 2014 zrušil predchádzajúci rozsudok prvostupňového súdu č. k. 2Cbi/I/2012-47 zo dňa 28. 05. 2013 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Súd prvého stupňa v novom konaní vykonal dokazovanie fotokópiami listín, a to súpisom majetku a vecí Rímskokatolíckeho farského kostola z roku 1950, výpisom LV č. XXX zo dňa 04. 01. 2012, zápisnicou z dodatočného spísania majetku konkurznej podstaty zo dňa 20. 07. 2006, kúpnopredajnou zmluvou zo dňa 09. 12. 1968, žiadosťou o zápis vlastníctva v evidencii nehnuteľností zo dňa 18. 02. 1969, ako aj

ďalším obsahom spisu. Zistil, že kúpnopredajnou zmluvou zo dňa 09. 12. 1968 Rímskokatolícka cirkev v Kolárove previedla na Jednotu ľudové spotrebné družstvo v Komárne budovu (farský byt s príslušenstvom) a stavebný pozemok o výmere 2294 m², vedené podľa evidencie nehnuteľností E. list č. XXXX. pozemkníčne vedené vo vložke č. XXXXX. kat. úz. F. pod parc. č. 837, Jednota, ľudové spotrebné družstvo Komárno podaním zo dňa 18. 02. 1969 požiadalo o zápis vlastníctva v evidencii nehnuteľností na základe kúpnej zmluvy. Žalovaný predmetnú nehnuteľnosť dodatočne spísal do súpisu majetku konkurznej podstaty, a to dňa 20. 07. 2006.

Žalobca sa žalobou domáhal vylúčenia nehnuteľnosti zapísanej na LV č. XXX., vedenej Správou katastra Komárno pre kat. úz. F. ako parcela registra „C“, parc. č. 837. zastavané plochy a nádvoria o výmere 2294 m², z majetku konkurznej podstaty žalovaného. Žalobca žalobu odôvodnil tým, že ako pôvodný vlastník predmetnej nehnuteľnosti mal túto zapísanú v súpise majetku a vecí Rímskokatolíckeho farského kostola Nanebevz. P. Márie v Kolárove z roku 1950, a to spolu s farským kostolom postaveným na pozemku parc. č. 837. Žalovaný teda parc. č. 837 zapísal do súpisu majetku konkurznej podstaty omylom.

Žalovaný sa k predmetnej žalobe vyjadril písomným podaním z 29. 02. 2012, v ktorom uviedol, že pozemok parc. č. 837 o výmere 2294 m², kat. úz. F., bol kúpnopredajnou zmluvou zo dňa 09. 12. 1968 prevedený na žalovaného za kúpnu cenu 77.650,- Kčs. Domáhanie sa žalobcu o vylúčenie predmetnej parcely z majetku konkurznej podstaty považuje za nedôvodné tvrdiac, že pri podpise kúpnopredajnej zmluvy nedošlo k žiadnemu omylu a žalobca sa po 42 rokoch žiadneho omylu domáhať ani nemôže.

Zástupca žalobcu na pojednávaní prvostupňového súdu uviedol, že na základe predložených pozemkníčných vložiek ako aj súpisu majetku Rímskokatolíckej cirkvi sa jedná o parcelu, ktorá je pod kostolom. Žalobca má záujem vysporiadať majetkové vzťahy, aby mohol predmetný kostol riadne užívať, zrekonštruovať a požiadať o dotácie, nakoľko ide o kultúrnu pamiatku. Žalovaný na pojednávaní vypovedal, že ku konkrétnym okolnostiam týkajúcim sa predaja parcely v rokoch 1968 - 1969 sa presne vyjadríť nevie, ale má za to, že takáto kúpna zmluva mohla byť platná len v prípade jej odobrenia nadriadenými orgánmi.

Súd prvého stupňa poukázal na § 19 ods. 1, 2 zákona č. 328/1991 Zb. a ako prejudiciálnou otázkou sa zaoberal platnosťou kúpnopredajnej zmluvy zo dňa 09. 12. 1968. Dospel k záveru, že predmetná kúpna zmluva je platná, nakoľko sú v nej dostatočne jasne určení predávajúci a kupujúci, je presne vymedzený predmet kúpnej zmluvy, ako aj cena. Kúpna zmluva je podpísaná predávajúcim a kupujúcim a prejav účastníkov je na strane predávajúceho odobrený apoštolskou administratúrou v Trnave dňa 03. 01. 1969 a na strane kupujúceho Obvodným národným výborom - odbor kultúry v Komárne dňa 08. 01. 1969. Na základe tejto kúpnej zmluvy bola na návrh Jednoty, ľudové spotrebné družstvo zo dňa 18. 02. 1969, vykonaná zmena vlastníckeho práva predmetných nehnuteľností v prospech Jednoty. Súd nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by predmetnú kúpnu zmluvu robila neplatnou.

Súd v ďalšom poukázal na výpoveď zástupcu žalobcu na súdnom pojednávaní, na ktorom uviedol, že pochybením znalca vo vypracovanom znaleckom posudku zo dňa 09. 07. 1968 bola parcela č. 837 omylom ocenená ako dom a dvor, pričom v geometrickom pláne zo dňa 02. 10. 1968 sa táto parcela už vôbec nenachádza. Tieto pochybenia viedli jednoznačne k omylu na strane predávajúceho. Žalovaný na pojednávaní uviedol, že v kúpnej zmluve zo dňa 09. 12. 1968 je presne uvedený predmet zmluvy, ktorou došlo k prevodu budovy farského bytu a stavebného pozemku parc. č. 837. Geometrický plán č. 181-23/205-920-60 bol vyhotovený výlučne za účelom usporiadania nehnuteľnosti v súvislosti s kúpnyimi zmluvami zo dňa 14. 11. 1968, preto v tomto geometrickom pláne parcela č. 837 spomínaná nie je. Je v ňom len okrajovo zakreslená. S odstupom času nie je možné zisťovať vôľu účastníkov pri podpise zmluvy a preukazovať nejaký omyl vo vôli. V znaleckom posudku bola stanovená cena nehnuteľností na sumu 72.252,- Kčs, kým v kúpnej zmluve bola stanovená kúpna cena v sume 77.650,- Kčs stým, že bode 3. zmluvy je uvedená cena stavebného pozemku v sume 5.398,- Kčs s odvolávkou na vyhlášku Ministerstva financií SR.

Poukázaním na § 49 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) platného v čase uzavretia zmluvy, súd prvého stupňa vyslovil názor, že nie je možné namietať omyl v kúpnej zmluve po 43 rokoch od jej podpisu a zapísania v stredisku Geodézie v Komárne. Žalobca mal dostatok času, aby prípadný omyl napravil, aj keď podľa názoru súdu k omylu, či už skutkovému alebo právnomu pri podpise kúpnej zmluvy zo dňa 09. 12. 1968, nedošlo. Poukázal tiež na to, že žalobca do dnešného dňa od kúpnej zmluvy neodstúpil. Na základe uvedených skutočností dospel súd k záveru, že vlastnícke právo k predmetnej parcele svedčí v súlade s L V č. XXX v prospech úpadcu, preto žalobu ako nedôvodnú zamietol.

O trovách konania rozhodol súd prvého stupňa podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s. p.“) a úspešnému žalovanému priznal ich náhradu v sume 199.64 eur ako cestovné za 2 cesty vykonané dňa 04. 12. 2012 a 25. 11. 2014 z Považskej Bystrice do Bratislavy a späť osobným motorovým vozidlom s priemernou spotrebou 6,71/100 km (182 km x 4 pri cene 1 l nafty 1.432 eur a 1.291 eur).

Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca (č. 1. 95 -97). Súdu prvého stupňa vytkol, že vec nesprávne právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenia právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav. Tvrdí, že prvostupňový súd v odôvodnení rozsudku nepoukázal na dôležitú okolnosť, že okrem zápisu predmetnej nehnuteľnosti (pozemku parc. č. 837) v súpise majetku a vecí, svoje vlastnícke právo k tejto nehnuteľnosti preukázal aj pozemnoknižnou vložkou č. XXXXX pre k. ú. F.. Žalobca namieta právny názor prvostupňového súdu, podľa ktorého nie je možné namietať omyl s odstupom času 43 rokov od podpisu kúpnej zmluvy zo dňa 09. 12. 1968 a jej zapísania v stredisku Geodézie v Komárne. Poukázal na § 100 ods. 2 veta prvá OZ a vyslovil, že sa dôvodne a právom domáha vylúčenia parcely č. 837 v k. ú. F. z majetku konkurznej podstaty aj po 43 rokoch, pretože jeho vlastnícke právo k tejto parcele s nadstavbou farského kostola sa nepremlčuje. Žalobca sa nestotožnil ani s názorom prvostupňového súdu o tom, že kúpna zmluva z 09. 12. 1968 je platná a nesúhlasil s tvrdením súdu, že je v nej presne vymedzený predmet kúpnej zmluvy a cena. Tvrdí, že v priebehu konania listinnými dôkazmi dostatočne preukázal, že nepresné a chybné vymedzenie kúpnej zmluvy a mylné vymedzenia v ďalších kúpnych zmluvách s touto zmluvou súvisiacich resp. na túto zmluvu nadväzujúcich, činí kúpnu zmluvu z 09. 12. 1968 neplatnou. Týmto listinnými dôkazmi sú tri kúpnopredajné zmluvy uzatvorené dňa 14. 11. 1968, znalecký posudok vypracovaný dňa 09. 07. 1968 znalcom z oboru stavebníctvo, Ondrejom Mišovičom, geometrický plán č. zákazky 181-23/205-920-60 zo dňa 26. 05. 1961 a výkaz plôch ku geometrickému plánu č. 181-23/205-920-60 zo dňa 02. 10. 1968.

Žalobca v ďalšom poukázal na výpoveď jeho právneho zástupcu v priebehu konania, ktorý uviedol, že pochybením znalca vo vypracovanom znaleckom posudku zo dňa 09. 07. 1968 bola parcela č. 837 omylom ocenená ako dom č. 344 a námestie v intraviláne, keďže na tomto pozemku sa nachádza farský kostol. Tvrdí, že kúpnopredajnú zmluvu zo dňa 09. 12. 1968 robí jednoznačne neplatnou chybné vymedzenie jej predmetu v bode 1. podľa ktorého.

„ Predmetom tejto kúpnopredajnej zmluvy je budova (farský byt) s príslušenstvom a stavebný pozemok vo výmere 2294 m² , vedené podľa evidencie nehnuteľností E. 1. č. XXXX, vyhotovené Strediskom Geodézie v Komárne zo dňa 11. júna 1965, pozemnoknižne vedené vo vi. XXXXX kat. úz. F. pod parc. č. 837, patriace vlastníckym právom Rímskokatolíckej cirkvi v Kolárove v celosti. Tvrdí, že budova farského bytu s príslušenstvom sa ani v čase spísania a uzatvorenia kúpnej zmluvy nenachádzala na parcele č. 83, ale na tejto parcele sa aj vtedy nachádzal výlučne iba farský kostol. Žalobca v ďalšom poukazuje na výkaz plôch ku geometrickému plánu č. 181-23/205-920-60 zo dňa 02. 10. 1968, v ktorom parcela č. 837 nieje uvedená, napriek tomu sa táto parcela (pozemok s kostolom) omylom stala predmetom kúpnopredajnej zmluvy zo dňa 09. 12. 1968 a zmätočným a chybným konaním predávajúceho, kupujúceho a zmluvu schvaľujúcich inštitúcií omylom došlo k prevodu vlastníctva

pozemku pod nadstavbou farského kostola.

V závere odvolania žalobca zdôraznil svoj naliehavý právny záujem podľa § 80 písm. c/ O. s. p. na vylúčení parcely č. 837 z konkurznej podstaty žalovaného, a to z dôvodu definitívneho usporiadania vlastníckych vzťahov v evidencii nehnuteľností ku kostolu ako kultúrnej pamiatke. Tvrdí, že za terajšieho právneho stavu je obmedzovaný vo svojom vlastníckom práve k farskému kostolu a pozostatkom kamenného oplotenia, vo vzťahu ku ktorému nemá možnosť zahájiť jeho rekonštrukciu. Súčasný stav mu zároveň bráni uchádzať sa o akúkoľvek dotáciu za účelom nutnej stavebnej úpravy kostola, pretože je viazaný povinnosťou preukázať svoj vlastnícky vzťah k parcele č. 837, na ktorej sa kostol nachádza.

Na základe všetkých vyššie uvedených tvrdení žalobca odvolaciemu súdu navrhol, aby prvostupňový rozsudok podľa § 221 ods. 1 písm. h/ O. s. p. zrušil a podľa § 221 ods. 2 O. s. p. vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

K odvolaniu žalobcu sa písomne vyjadril žalovaný (podaním zo dňa 20. 01. 2015 na č. 1. 100 - 101), ktorý navrhol rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť v celom rozsahu ako hmotno-právne a procesno-právne správny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.) po zistení, že odvolanie podal včas účastník konania (§ 201. § 204 ods. 1 O. s. p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 202 O. s. p.), preskúmal vec podľa § 212 ods. 1 O. s. p., bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§214 ods. 2 O. s. p.)

a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné, a preto napadnutý rozsudok podľa § 219 ods. 1 O. s. p. ako vecne správny potvrdil.

Predmetom konania je žalobcom uplatnené právo podľa § 19 ods. 2 zákona č. 328/1991 Z b. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZKV“). t. j. vylúčenie nehnuteľnosti zapísanej na LV č. XXX, kat. úz. F., parc. reg. „C“, parc. č. 837. zastavané plochy a nádvoria o výmere 2 294 m² vedenej Správou katastra Komárno, z majetku konkurznej podstaty úpadcu. Opodstatnenosť svojho nároku žalobca odôvodňuje tvrdením o neplatnosti kúpnopredajnej zmluvy uzavretej dňa 09. 12. 1968 medzi Rímskokatolíckou cirkvou v Kolárove a Jednota, ľudové spotrebné družstvo Komárno, ktorou bola vyššie označená nehnuteľnosť prevezená, majúť za to, že táto bola uzatvorená v omyle.

Súd prvého stupňa žalobu zamietol argumentujúc, že k omylu, či už skutkovému alebo právnomu pri podpise kúpnej zmluvy dňa 09. 12. 1968 nedošlo, avšak ak by aj k nemu došlo, nemožno namietat' omyl v kúpnej zmluve po 43 rokoch od jej podpisu a zapísania v stredisku geodézie v Komárne. Žalobca mal dostatok času, aby prípadný omyl napravil, do dnešného dňa však od kúpnej zmluvy neodstúpil.

Z obsahu spisu je zrejmé, že namietaná kúpnopredajná zmluva bola uzavretá v roku 1968 (dňa 09. 12. 1968) medzi Rímskokatolíckou cirkvou v Kolárove ako predávajúcim a úpadcom Jednota, spotrebné družstvo, Komárno v likvidácii (pôvodne Jednota, ľudové spotrebné družstvo, Komárno) ako kupujúcim (č. 1. 38 - 39 spisu). Na majetok úpadcu Krajský súd v Bratislave ako súd konkurzný uznesením č. k. 6K 417/99-41 zo dňa 09. 02. 2000 vyhlásil konkurz a za správcu konkurznej podstaty ustanovil pôvodne JUDr. Barboru Takácsovú, následne, uznesením č. k. 6K 417/99-264 zo dňa 09. 12. 2003, Ing. Ivonu Topercerovú. Aktuálnym správcou konkurznej podstaty je JUDr. Ivan Pádej, žalovaný v tomto konaní, ustanovený uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 6K 417/99-347 zo dňa 25. 10. 2004. Žalovaný spornú nehnuteľnosť zapísal do podstaty v zmysle § 6 ods. 2 ZKV.

Odvolací súd zdôrazňuje, že žaloba smerujúca proti správcovi na vylúčenie veci z konkurznej podstaty, do ktorej ju správca nesprávne zapísal (tzv. vylučovacia alebo intervenčná žaloba), je svojou povahou

procesnou a nie hmotnoprávnou žalobou. Právnym dôvodom nároku na vylúčenie vecí podľa § 19 ZKV môže byť na strane žalobcu vlastníctvo k veci, predmetom konania však nie je jeho určenie, keďže v takomto prípade ide o právo založené predpismi hmotného práva.

O práve založenom predpismi hmotného práva, ktoré zostávajú iba právnym dôvodom žaloby, sa súd vyjadruje ako o predbežnej otázke v odôvodnení svojho rozhodnutia tak, ako to urobil aj súd prvého stupňa vo vzťahu k platnosti kúpnopredajnej zmluvy.

Vo vzťahu k žalobcom namietanému omylu pri uzatvorení zmluvy je podstatné, že ust. § 49a upravujúce neplatnosť právneho úkonu pre omyl bolo do Občianskeho zákonníka zakotvené jeho novelou, vykonanou zákonom č. 509/1991 Zb. z 05. 11. 1991, ktorým sa mení, dopĺňa a upravuje Občiansky zákonník, účinný od 01. 01. 1992 (ďalej OZ).

Podľa § 868 OZ, pokiaľ ďalej nie je uvedené inak, spravujú sa ustanoveniami tohto zákona aj právne vzťahy vzniknuté pred 1. januárom 1992; vznik týchto právnych vzťahov, ako aj nároky z nich vzniknuté pred 1. januárom 1992 sa však posudzujú podľa doterajších predpisov.

S poukazom na vyššie citované prechodné ustanovenie OZ, na vznik namietanej kúpnopredajnej zmluvy a nároky znej vyplývajúce, sa ustanovenia Občianskeho zákonníka v znení od 01. 01. 1992, vrátane ust. § 49a OZ, nevzťahujú, preto uplatnenie, resp. dovolanie sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu kúpnopredajnej zmluvy zo dňa 09. 12. 1968 vo vzťahu k ostatným účastníkom zmluvy nie je možné.

Pre omyl bolo možné od právnych úkonov vzniknutých do 01. 01. 1992 odstúpiť (podľa § 49 ods. 1. 2 OZ v znení pred novelou). V dôsledku odstúpenia ako jednostranného právneho úkonu by došlo k zániku zmluvy od jej začiatku a na zmluvu by sa hľadelo, akoby ani neexistovala.

Po doplnení dokazovania prvostupňovým súdom je evidentné, že žalobca od zmluvy neodstúpil a tomuto spôsobu nápravy prípadného omylu pri uzavretí zmluvy sa v priebehu konania ani nevenoval. Odvolací súd súhlasne s prvostupňovým súdom poukazuje na skutočnosť, že od uzavretia kúpnopredajnej zmluvy uplynulo dostatok času. počas ktorého však žalobca neplatnosť zmluvy nenamietol a otázkou vlastníctva spornej nehnuteľnosti sa až do jej zahrnutia do súpisu konkurznej podstaty úpadcu jej správcom, nezaoberal. Práve s poukazom na dlhý časový odstup odvolací súd súhlasí aj s námietkou žalovaného spočívajúcou v tvrdení, že je prakticky nemožné zisťovať vôľu účastníkov pri podpise zmluvy a preukazovať nejaký omyl v ich vôli.

Vzhľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti odvolací súd odvolací dôvod žalobcu spočívajúci v tvrdení o nesprávnom právnom posúdení prejednávanej veci vyhodnotil za nedôvodný a napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa, stotožňujúc sa s jeho správnosťou v zmysle § 219 ods. 1 O. s. p., potvrdil ako vecne správny.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 142 ods. 1 O. s. p., t. j. podľa úspechu účastníkov v odvolacom konaní. Úspešným účastníkom odvolacieho konania bol žalovaný, preto by mal právo na náhradu trov konania. Keďže si však trovy v odvolacom konaní (napriek písomnému vyjadreniu k odvolaniu) neuplatnil, odvolací súd mu náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 :0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je odvolanie prípustné.